

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός υψώνεται ή μα
δείξη πώς δε φοβάται την
αλήθεια. — ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φου-
σικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΣΤ' * ΒΟΗΘΗ, ΚΕΡΙΑΚΗ 17 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1908 * ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘΜ. 2 * ΑΡΙΘΜΟΣ 283

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ALBERT THUMB. Το ζήτημα της νεοελληνικής (μετάφρ. Λέκα Άρβανίτη) (συνέχεια).
- ΑΡΓΥΡΗΣ ΒΕΤΑΛΙΩΤΗΣ. Ιστορικά γεγονόματα (συνέχεια).
- ΔΟΥΛΟΣ ΔΟΥΛΕΥΤΗΣ. Εγωισμός ή Αγάπη;
- ΠΡΟΚΙΡΥΞΗ στους σκλαβωμένους και στους ελευθερωμένους Έλληνες.
- ΣΗΝΑΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ. Ένα βιβλίο.
- Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Οι «Αλοσύδες» στον τύπο. Το ζήτημα.
- ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Ρήγας Γκόργος. Βαρλέντης.
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Ο.ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ. — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΕΓΩΙΣΜΟΣ ή ΑΓΑΠΗ;

Ζώ, κουνιούμαι, πολεμώ κι αγαπώ τη ζωή και τη φύση, και τις βλέπω κατάματα με τα δικά μου μάτια, και τις νοιώθω κατάβηχα γιατί εγώ ζω, κουνιούμαι και πολεμώ.

Οί σοφοί και τα βιβλία δε με θαμπώνουν με παράζουνα. Είναι τύρανοι και θίνε να σε κάνουν με ξένα μάτια και με ξένο μυαλό να καταλάβεις το γύρω σου κόσμο. Θίνε να σκύψεις, να κλειστής, να αγνοήσης τη ζωντάνια που σε κυκλώνει και να σκλαβωθείς στο δικό τους τον τεχνητό κόσμο. Αυτός ο έγωισμός τους πειράζει το δικό μου. Πειτώ τους φιλόσοφους και φωνάζω στους σκυρτούς σκλάβους του βιβλίου: «Ανοίξτε τα μάτια σας, κοιτάξτε τον κόσμο γύρω σας & θέτε να βρείτε την έννοια της ζωής. Αθέτε να τήνε κάνετε δική σας, βγείτε και σεΐς οζώ στην κίνηση και στον αγώνα.»

Κάτι τέτια λόγια μου ήρθαν στα χείλια και σά διάβασα το άρθρο του κ. Βουτιερίδη, «Καλοσύνη κι Αγάπη» στο Νομμά αρ. 272. 2 του Δεκεβρή.

Σάν τί να θέλη να πη ο κ. Βουτιερίδης με Καλοσύνη κι Αγάπη; Μζς λέει πως δεν έννοει απίποτα μελοδραματικές γλυκαναλακτιές παρά αιδανικά δίκια, δυνατά κι άψηλονόητα που δείχνονται σάν κάτι παραπάνω κι από τον ήρωισμό.» «Άλλονα όρισμό πιό θετικό της καλοσύνης και της αγάπης που διαφεντεύει ο κ. Βουτιερίδης δεν μπόρεσα να βγάλω από τα λόγια του. Η ποιητική του γλώσσα με ξεπηρε σάν τότε διάβαζα. Οταν όμως στάθηκα και σκέφτηκα και θέλησα να βρω κμιά γερή βάση που να στηρίξω και γώ κάποια πεποίθηση όμοια με του κ. Βουτιερίδη, βρήκα πως ή Αγάπη αυτή, περιορισμένη κάπως με τα λόγια που ανάφερα παραπάνω και με κάτι άλλα (άρκετά θετικά) για τον έγωισμό, δεν είχε πιάσιμο, ξέφευγε, χανόταν.

Ο κ. Βουτιερίδης βλέπει Αγάπη και Καλοσύνη σ' όλη τη φύση. Όποιος κοιτάζει όμως τα πουλιά στα δέντρα και τα ζωώδια στο χορτάρι θα δη πως δεν τραγουδούν και δεν παίζουν κλέος μας τα παραστήσαν οι ποιητές, παρα πού μόνε κι άλληλοτρώνονται όμοια μ' όλα τα ζώα. Ο λόκος δεν

τρώει τ' άρνι από καλοσύνη ούτε ή γάτα τον ποντικό από αγάπη.

Πόλεμος κ' έγωισμός δεσπόζουνε τη φύση όργανική κι άνόργανη. Αυτός ο πόλεμος άνάγκασε τα περισσότερα ζώα να ζήσουνε κοπαδιαστά με άλλα ζώα της ίδιας φυλής — δηλ. που έχουνε τις ίδιες ανάγκες και τους ίδιους όχτρους — για ν' άνεσταθούνε στον όχτρο καλύτερα και για ν' αποκτήσουνε πιό έφκολα τα χρειαζόμενα για τη συντήρησή τους. Αυτή ή έγωιστική άνάγκη έλαμε τ' αγελόζωα. Δέ μου φαίνεται ή έλέφας, ή μαϊμού, ή μέλισσα και τό μερμηγκι να έχουνε περίσσια αγάπη για τ' άτομα της φυλής τους, και συχνά δείχνουνε τό έναντίο πολεμώντας άναματχέψ τους. Τους έμεινε όμως ψυχρόρητο, από γενεές ζωής κοπαδικότητας, ο έγωισμός της φυλής τους, γέννημα κι αυτός του άτομικού τους έγωισμού.

Και τί είναι τάχα ή αγάπη της μητέρας προς τό παιδί παρά ή προσταγή του έγωισμού της φυλής; Η φυσιολογική άνάγκη να εξακολουθήσουνε τη ουλή τους σπερώνει τό ένα γένος προς τ' άλλο. Της μητέρας όμως τα χρέη εξακολουθούνε και όταν ακόμα πάθανε του πατέρα, γιατί αυτήνα όρισε ή φύση να δώση φως στο νέο μέλος της φυλής και αυτή πρέπει να φροντίση να γίνη τό νέο αυτό μέλος γερό κι άξιό να βοηθήση και να δυναμώση τη φυλή. Τό παιδί πάλι στην άδυναμία του βασιτεύεται από τη μάνα που τό θρέφει και τό προστατεύει. Έδώ φανερώνεται ο άτομικός έγωισμός γιατί μόλις μεγαλώση και δυναμώση τό μικρό, μάνα και παιδί χωρίζονται και δε γνωρίζει ή ένας τον άλλο μέσα σ' άλλα μέλη της φυλής. Του πατέρα τα χρέη τα περιόρισε σημαντικά ή φύση σ' αυτό τότε βλέπουμε συχνά να μη βοηθή διάλου στο θρήψιμο και την προστασία του παιδιού παρά και να καταστρέφη τα μικρά σάν τα βρή άπροστάτευτα. Παραδείγματα ο γάτος και μερικές άρσενικές μαϊμούδες.

Άν καλοξετάσουμε την οικογένεια θα δούμε πως είναι αποτέλεσμα του άτομικού και του φυλετικού έγωισμού. Άντρας και γυναίκα ζούνε μαζί και μοιράζονται τα βάρη της ζωής· έτσι μπορούνε να θαραπέσουνε πιό έφκολα τις άτομικές τους άνάγκες. (Λέω άντρας και γυναίκα άφίνοντας τους άλλους τύπους οικογένειας με πολλούς άντρες ή πολλές γυναίκες γιατί ο συλλογισμός είναι ένας σε κάθε περίπτωση). Τα παιδιά και ή ανατροφή τους είναι καθώς πάντα άνάγκη της φυλής, μά κατανατξ κι αποτέλεσμα άτομικού έγωισμού (μάλιστα ή ανατροφή) γιατί στην οικογένεια τό παιδί δεν άφνει τους γονιούς μόλις δυναμώση παρά μένει κοντά τους και δουλεύει. Άτομικός έγωισμός από μέρος τω γονιωνε είναι και ή προτίμηση που δείχτουνε οι περισσότεροι λαοί ακόμα σήμερα για τ' αγόρια, που τους είναι πιό χρήσιμα στον πόλεμο της ζωής παρά τα κορίτσια.

Είναι φανερό απ' όσα είπα πως ένώ ο κ. Βουτιερίδης βλέπει την Αγάπη κυβερνήτρα της φύσης εγώ πάλι δε βλέπω παρά την Άνάγκη. Άνάγκη της άποσυντήρησης που φέρνει τον άτομικό έγωισμό. Άνάγκη της κοπαδικότητας ζωής που κάνει τ'

αγελόζωα και τις κοινωνίες και γεννά τό φυλετικό έγωισμό. Αυτώνε τω δυό έγωισμών αποτέλεσμα είναι ή αρχή της οικογένειας. Άν καλοξετάσουμε τη δύναμη αυτή που μζς παρουσιάζει: κάπως άδύστα ο κ. Βουτιερίδης, την Άνάγκη, και θελήσουμε να την όρίσουμε, θα δούμε πως δεν είναι άλλο παρά αυτός ο ίδιος έγωισμός. Τό φυλετικό έγωισμό ο κ. Βουτιερίδης τότε θέλει αγάπη της φυλής. Μζ τότε γιατί όχι και αγάπη άτομική; «του έκαυτού μας» αντίς άτομικός έγωισμός; Έδώ είναι τόσο φανερό πως δεν έχουνε κμιά διαφορά οι δυό όρισμοί, που τα λόγια δεν μπορούνε να φέρουνε σύγχυση και σκοτισμό του νοού. Αυτό θα σταναχώρεσε τον κ. Βουτιερίδη γιατί σάν πηρε να ζητάση τ' άτομο χωρία από οικογένεια και φυλή είδε όρθοστήλατο μπροστά του τον άτομικό έγωισμό τόσο άπλό, τόσο δυνατό που και με τό ντύσιμο της Αγάπης πάλι φώναζε: «Εγώ είμαι.» Και μζς λέει ο κ. Βουτιερίδης: «ο έγωισμός είναι κάτι άπαραίτητο στη ζωή.» κτλ.

Την ύπαρξη καλού και κακού έγωισμού δεν μπορεί κανείς να την άρνηθή, καθώς δεν μπορεί ν' άρνηθή την καλή και κακή περηπόνηια, την καλή και κακή δουλειά, τό καλό και κακό φαγί, τό καλό και κακό ό,τι θέτε. Τό καλό και τό κακό όμως όπου κι άν τό έφαρμόσουμε δεν είναι τίποτα απόλυτο παρά αλλάζει με τό χρόνο και τον τόπο. Ο κακός έγωισμός χρειαζεται όρισμό· για να τότε βρούμε όμως πρέπει να ζητάσουμε κάπως πιό βαθειά τό φινόμενο του έγωισμού στην κοινωνία.

Ο έγωισμός είναι μια και μόνη δύναμη που βγαίνει απ' τ' άτομο, γεννά τη φυλή και τότε παίρνει φυλετικό χαρακτήρα. Αυτή ή δύναμη που κυβερνά τη σκέψη ενός άτόμου προς τό άλλο και κάθε άτομου προς τη φυλή είναι ή μόνη σταθερή βάση που μπορεί να πάρη για στηρίγμα της άληθινής ήθικής. Και ήθική δεν είναι άλλο παρά ή κοινωνική νομοθεσία που κανονίζει την ίσοροπία του έγωισμού από άτομο σ' άτομο με τό σκοπό να ύποτάξη τους άτομικούς έγωισμούς στον έγωισμό της κοινωνίας.

Άλάκρη ή άνθρωπότητα καθώς και κάθε κοινωνική χωριστά φυλή, έθνος, κράτος, τάξη, οικογένεια παρουσιάζουνε και μια μορφή του φυλετικού έγωισμού. Κάθε μορφή του φυλετικού έγωισμού έχει την ιδιαίτερη της ήθική, δηλαδή άπαιτεί κάποια θυσία του άτομικού έγωισμού για τό συμφέρος της ομάδας. Οί άναγκαίες αυτές θυσίες κάθε άτομου είναι τα κοινωνικά του χρέη.

Παραδείγματα.

Άνθρώπινος έγωισμός: άνθρωπινή άλληλοβοήθεια. — Κάθε άνθρωπος έχει χρέος να βοηθήση όσο μπορεί άλλον άνθρωπο, ως είναι κι άλλόφυλος, που κιντύνει από φυσικούς τυχερούς κιντύνους καθώς να πνιγθή, να καη, να παγώση, να φαγωθή από θεία.

Έγωισμός της κάθε άνθρωπινής φυλής ή άλληλοβοήθεια περιορίζεται στη φυλή, καθώς θα περιοριστή κι από τις άλλες κοινωνικές χωριστές. Ο Άσπρος έχει χρέος να βοηθήση άλλον Άσπρο, όποιος έθνικότητας, άμα τούτος ύπασκίζεται από Άράπη, Κινέζο, Ίντο κτλ.